

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om klientsamarbete inom rehabiliteringen samt till vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om klientsamarbete inom rehabiliteringen. Syftet med lagen är att hjälpa rehabiliteringsklienterna att få de rehabiliteringstjänster som de behöver. Lagen utgår från att rehabiliteringen ordnas planmässigt och klientens egen medverkan framhävs.

I lagen föreskrivs om principerna för de olika förvaltningsområdenas samarbete och klientens ställning samt om de tillvägagångssätt som skall följas vid samarbetet. Lagen upptar också bestämmelser om genomförande av lokalt, regionalt och riksomfattande samarbete.

De bestämmelser om rehabiliteringssamarbete som ingår i centrala lagar som berör so-

cial- och hälsovården, arbetsförvaltningen och försäkringssystemen föreslås bli preciserade, och det föreslås att informationsskyldigheten för de myndigheter, inrättningar och sammanslutningar av annat slag som ordnar rehabilitering skall stärkas. Samtidigt föreslås det att en bestämmelse om rehabiliteringssamarbete fogas till vissa lagar som gäller undervisningsförvaltningen.

Genom den föreslagna lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen skall den nuvarande lagen om rehabiliteringssamarbete upphävas.

Lagarna avses träda i kraft sex månader efter det att de har antagits och blivit stadfästa.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
ALLMÄN MOTIVERING	4
1. Nuläge.....	4
1.1. Lagstiftningen i Finland	4
1.2. Lagstiftningen i Norden.....	5
2. Bedömning av nuläget	6
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen.....	8
4. Propositionens verkningar	8
5. Beredningen av propositionen	8
6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll.....	9
DETALJMOTIVERING	10
1. Lagförslagen	10
1.1. Lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen	10
1.2. Folkhälsolagen.....	14
1.3. Lagen om specialiserad sjukvård	14
1.4. Socialvårdslagen.....	14
1.5. Lagen om arbetskraftsservice	14
1.6. Lagen om rehabilitering som ordnas av Folkpensionsanstalten.....	14
1.7. Lagen om pension för arbetstagare	15
1.8. Lagen om statens pensioner	15
1.9. Folkpensionslagen	15
1.10. Lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfalls- försäkring	15
1.11. Lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen	15
1.12. Lagen om grundläggande utbildning	15
1.13. Gymnasielagen	16
1.14. Lagen om yrkesutbildning.....	16
2. Närmare bestämmelser.....	16
3. Ikraftträdande.....	16
LAGFÖRSLAGEN	17
Lag om klientsamarbete inom rehabiliteringen.....	17
Lag om ändring av 23 § folkhälsolagen	21
Lag om ändring av 10 a § lagen om specialiserad sjukvård	21
Lag om ändring av 17 § socialvårdslagen.....	22
Lag om ändring av 10 och 17 § lagen om arbetskraftsservice	22
Lag om ändring av 7 § lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstal- ten	23

Lag om ändring av 4 § lagen om pension för arbetstagare.....	23
Lag om ändring av 18 b § lagen om statens pensioner.....	24
Lag om ändring av 36 § folkpensionslagen.....	24
Lag om ändring av 11 § lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring.....	25
Lag om ändring av 11 § lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen	25
Lag om ändring av lagen om grundläggande utbildning	26
Lag om ändring av gymnasielagen.....	27
Lag om ändring av lagen om yrkesutbildning	28
BILAGA.....	29
PARALLELLTEXTER.....	29
Lag om ändring av 23 § folkhälsolagen	29
Lag om ändring av 10 a § lagen om specialiserad sjukvård	30
Lag om ändring av 17 § socialvårdslagen.....	31
Lag om ändring av 10 och 17 § lagen om arbetskraftsservice	32
Lag om ändring av 7 § lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten	33
Lag om ändring av 4 § lagen om pension för arbetstagare.....	34
Lag om ändring av 18 b § lagen om statens pensioner.....	35
Lag om ändring av 36 § folkpensionslagen.....	36
Lag om ändring av 11 § lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring.....	37
Lag om ändring av 11 § lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen	38

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftningen i Finland

År 1991 trädde ny rehabiliteringslagstiftning i kraft. Då föreskrevs om rehabiliteringsplikten för och samarbetet mellan myndigheterna och vissa sammanslutningar och inrättningar och om utkomstskyddet under rehabiliteringstiden, och då reviderades lagstiftningen om rehabilitering som ersätts enligt olycksfalls- och trafikförsäkringen.

Genom lagen om rehabiliteringssamarbete (604/1991) upprättades administrativa ramar för samarbetet mellan olika förvaltningsområden. Syftet för samarbetslagen har varit att säkerställa att varje rehabiliteringsklient får den service som behövs och att rehabiliteringen ordnas planmässigt och på så sätt att klientens egen insats betonas.

Enligt 1 § lagen om rehabiliteringssamarbete gäller klientservicesamarbetet inom rehabiliteringen myndigheters samt samfunds och inrättnings åtgärder vid tillhandahållande av rehabiliteringstjänster för klienterna, bedömning av rehabiliteringsbehov och rehabiliteringsmöjligheter, ordnande av utbildning i samband med rehabiliteringen samt främjande av sysselsättningen. Många av dem som är klienter hos de offentliga servicesystemen har samtidigt problem med avseende på hälsan, det sociala umgänget, sysselsättningen och rehabiliteringen som det inte är möjligt att lösa inom ramen för ett enda servicesystem utan som förutsätter samarbete.

Enligt 2 § är rehabiliteringssamarbetets syfte att för klienten åstadkomma en sådan servicehelhet som beaktar klientens förutsättningar, livssituation och servicebehov. Genom samarbetet försöker man också förebygga problem för klienterna och bearbeta dem så tidigt som möjligt. Samarbete utgör primärt ett led i myndigheternas normala verksamhet. Med avseende på servicen uppgörs vid behov en rehabiliteringsplan tillsammans med klienten.

Bestämmelser om rehabiliteringssamarbetsgrupper ingår i 4 §. Enligt paragrafen

skall kommunen se till att en arbetsgrupp är verksam inom den. Arbetsgruppen kan också vara gemensam för flera kommuner. Enligt gällande lag är det varje kommuns interna angelägenhet att utse en arbetsgrupp, varvid till exempel en nämnd eller tjänsteinnehavare kan utse gruppen i enlighet med de lokala förhållandena. Arbetsgruppen är dock inget organ som motsvarar en kommunal nämnd, utan den består av fackfolk som i sitt dagliga arbete har att göra med rehabiliteringsfrågor.

Arbetsgruppens stomme består enligt 5 § av representanter som utses av social-, hälso- och sjukvårds- samt arbetskraftsmyndigheterna och folkpensionsanstalten, eftersom största delen av lagtillämpningsfallen gäller klienter inom dessa system. När utlåtanden om enskilda ärenden som gäller rehabiliteringssamarbete behandlas skall arbetsgruppen ge rehabiliteringsklienten, och vid behov klientens nära anhöriga, tillfälle att bli hörda.

Enligt 6 § skall en lokal arbetsgrupp planera, främja och följa myndigheternas, inrättningarnas och samfundens samarbete närmast på kommunplanet och behandla principiellt viktiga frågor som gäller klientservicen samt ge utlåtanden i enskilda fall. Lagens syfte har inte varit att ingripa i myndigheternas och inrättningarnas befogenheter utan att upprätta enhetliga tillvägagångssätt för utvecklande av samarbetet och klientservicen. Arbetsgruppens utlåtande är inte bindande. Målet har varit att en arbetsgrupp med företrädare för olika rehabiliteringsinstanser allsidigt skall kunna bedöma klientens helhetssituation och de tjänster som behövs och gemensamt gå in för en lösning som är lämplig för klienten.

För det regionala samarbetet tillsätter länsstyrelsen enligt 8 § en rehabiliteringssamarbetskommission i anslutning till varje sjukvårdsdistrikt. Länsstyrelsen koordinerar de inom länet tillsatta arbetskommissionernas arbete. I arbetskommissionen på det regionala planet ingår sakkunniga som utses av de centrala social- samt hälsovårdsmyndigheterna, samfunden och inrättningarna

inom rehabiliteringssektorn samt undervisnings- och arbetsförvaltningen och folkpensionsanstalten. Bestämmelser om detta ingår i 9 §.

Enligt 10 § skall en samarbetskommission planera, främja och följa samarbetet mellan myndigheter, samfund och inrättningar samt behandla principiellt viktiga frågor. Kommissionen främjar samarbetet mellan lokala samarbetsgrupper på kommunnivå och ordnar behövlig handledning och utbildning. I särskilda fall kan samarbetskommissionen ta ställning till enskilda fall.

Enligt 11 § ankommer styrningen, utvecklingen och samordningen av rehabiliterings-samarbetet på riksplanet på delegationen för rehabiliteringsärenden. Om delegationen har bestämts också genom förordning (878/1991).

Lagen innehåller också bestämmelser om sekretessplikt och om en arbetsordning för samarbetsgrupperna och samarbetskommissionerna.

De centrala lagarna som gäller social- och hälsovården, arbetsförvaltningen och försäkringssystemen innehåller en bestämmelse om rehabiliteringsplikt samt en samarbetsbestämmelse som är förpliktande för de olika rehabiliteringsinstanserna.

1.2. Lagstiftningen i Norden

I *Sverige* har man från och med 1999 berett en reform av den arbetslivsinriktade rehabiliteringen. År 2000 publicerades en utredning som utgjort underlag för en heltäckande handlingsplan som beretts under 2001 och som innebär en effektivare sammankoppling av de förebyggande åtgärderna, försäkrings-, social- och hälsosystemens verksamhet och rehabiliteringsåtgärderna. Handlingsplanen färdigställdes i slutet av 2001. Regeringen offentliggjorde i september 2001 ett 11-punktsprogram för ökad hälsa i arbetslivet. Syftet med programmet är att minska antalet långa sjukskrivningar, som ökat kraftigt. Man har 2002 bl.a. riktat medel för försöksprojekt för arbetslivsinriktad rehabilitering. Med detta vill man uppnå en klientcentrerad och individanpassad rehabilitering som börjar tillräckligt tidigt. Samarbetet mellan socialförsäkringen och arbetsförvaltningen ut-

vecklas.

Sverige har ingen permanent separatlagstiftning som gäller klientensamarbete. Ända sedan 1998 har man arbetat för att främja samarbetet mellan förvaltningsområdena, bland annat genom försöksverksamhet där finansieringen och beslutanderätten samordnas. I den så kallade Socsam-modellen bildar socialförsäkringen, socialtjänsten och hälso- och sjukvården lokalt ett gemensamt politiskt ledningsorgan (beställarförbund) med gemensamt kostnadsansvar för verksamheten. Lagstiftningen om detta försök är i kraft till utgången av 2002.

I *Norge* skall den kommunala hälsovårdsservicen sköta rehabiliteringen. Lagen om specialiserad sjukvård nämner inte särskilt rehabilitering. Rehabiliteringsuppgifterna inom kommunerna och den regionala specialiserade sjukvården definieras närmare i en föreskrift från 2001. Enligt föreskriften skall kommunerna planera sin rehabiliteringsverksamhet och det skall finnas en koordinerande enhet i kommunerna. Även de regionala sjuk- och hälsovårdsenheterna skall ha en koordinerande enhet. De regionala enheterna skall också ge råd och vägledning till kommunerna om rehabilitering av klienter och om rehabiliteringssamarbete.

Bestämmelser om rehabiliteringsklientens ställning och rättigheter finns i lagen om patienträttigheter. På basis av lagstiftningen om hälsovårdsservice från 2001 har man gett anvisningar om uppgörande av en individuell serviceplan för patienter med behov av långvarig och koordinerad service. Den enhet som patienten konsulterat är skyldig att inleda uppgörandet av serviceplanen. Alla de vårdåtgärder som vidtagits på olika nivåer och av olika myndigheter skall koordineras till en plan.

I *Danmark* trädde en lag i kraft 1999 som syftar till att förhindra utslagning från arbetsmarknaden och säkerställa klientens rättsskydd när socialvårdsmyndigheterna behandlar klientens ärende (Lov om retssikkerhed og administration på det sociale område). Socialvårdsmyndigheterna ålades skyldigheten att ge tidig helhetshjälp till personer som har svårigheter att hålla sig kvar på arbetsmarknaden. Den verksamhet som upprätthåller arbetsförmågan, aktiveringen, åtgärderna

för stödjande av sysselsättningen och rehabiliteringen övervakas och styrs i varje kommun av ett samordningsutskott som kommunstyrelsen tillsätter.

På *Island* existerar det ingen lagstiftning om rehabiliteringssamarbete mellan de olika förvaltningsområdena.

2. Bedömning av nuläget

Den gällande lagen om rehabiliteringssamarbete är förvaltnings- och myndighetscentrerad till sin uppbyggnad. Bestämmelserna om klientens ställning handlar närmast om uppgörande av rehabiliteringsplaner, klientens möjlighet att bli hörd, klientens samtycke och sekretessplikt samt om att klienten kan be samarbetsgruppen ge ett utlåtande i det egna ärendet.

Behandlingen av enskilda klienters ärenden sker enligt lagen närmast i form av att utlåntanden ges till en annan myndighet. För närvarande finns det knappt 300 lokala rehabiliteringssamarbetsgrupper. Ungefär hälften av dem verkar inom en enda kommun, medan hälften är gemensamma för flera kommuner. Medan lagen varit i kraft har samarbetsgruppernas arbete främst gått ut på att behandla klientfall. Enligt en utredning som gjordes 1997 koncentrerade sig drygt hälften av samarbetsgrupperna främst på att behandla klientfall. Klienterna var oftast i arbetsför ålder, över hälften var arbetslösa. Den största åldersgruppen bestod av 46–55-åringar.

Det har uppskattats att samarbetsgrupperna behandlar sammanlagt omkring 4 000–8 000 klientfall årligen.

Den centrala frågan under lagens giltighetstid har gällt klienternas deltagande i samarbetsgruppernas möten när det egna ärendet har behandlats där. Lagen innehåller bestämmelser bara om klientens möjlighet att bli hörd vid behandlingen av ärendet och om givande av samtycke. I praktiken är klienten allt oftare med vid samarbetsgruppens möte.

I lagen om rehabiliteringssamarbete bestäms det närmast om myndighetssamarbetet i allmänhet och om samarbetsformerna. Vid 1991 års reform av rehabiliteringslagstiftningen skrevs förpliktelser gällande rehabiliteringssamarbetet dessutom in i centrala lagar inom social- och hälsovårdens, arbetsför-

valtningens och försäkringssystemens område. På samma gång föreskrevs det om myndighetens skyldighet att hänvisa klienten till tjänster som klienten behöver. På detta sätt ville man klargöra de olika aktörernas roll och arbetsfördelningen mellan dem genom att fastställa var och en myndighets uppgifter i den lagstiftning som gäller respektive myndighet.

Efter det att 1991 års rehabiliteringslagar stiftades har reformen av de grundläggande rättigheterna, lagen om patientens ställning och rättigheter (785/1992) samt lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000) trätt i kraft. Den nya lagstiftningen betonar självbestämmanderätten och deltagandet samt klientens rätt till gott bemötande och rätt att erhålla uppgifter. Genom en ändring av lagen om arbetskraftservice (1353/1997) föreskrivs bland annat om arbetslösa arbetssökande kunders rätt till en plan för arbetssökande och å andra sidan om kundens skyldighet att samarbeta.

De nya bestämmelserna om grundläggande rättigheter som trädde i kraft 1995 och som senare införlivades med grundlagen, vilken trädde i kraft vid ingången av mars 2000, stärker individens grundläggande rättigheter, bland annat självbestämmanderätten och skyddet för personuppgifter. Skyddet för personuppgifter skall regleras genom lag. Även om personuppgiftslagen (523/1999) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) i sin egenskap av allmänna lagar är tillämpliga på behandlingen av uppgifter på individnivå inom rehabiliteringssamarbetet, är det nödvändigt att i en lag som gäller samarbete skriva in vissa särskilda bestämmelser om behandlingen av personuppgifter.

I statsrådets redogörelse om rehabilitering (SRR 1/1998 rd) föreslogs att lagen om rehabiliteringssamarbete och vid behov också speciallagstiftningen beträffande de instanser som ordnar rehabilitering skall ändras så, att klientens rätt till information om rehabiliteringen och hans eller hennes faktiska möjligheter att få sitt rehabiliteringsbehov utrett stärks, liksom också klientens deltagande i planeringen av den egna rehabiliteringen. Enligt redogörelsen bör rehabiliteringssamarbetsgruppernas verksamhet för främjande av

det lokala rehabiliteringssamarbetet effektivteras på så sätt att deras lagstadgade uppgifter ses över och moderniseras och kommunernas skyldighet att dra försorg om samsamarbetsgruppernas verksamhet betonas.

När statsrådets redogörelse om rehabiliteringen behandlades i riksdagen tog social- och hälsovårdsutskottet i sitt betänkande (37/1998 rd) ställning till bland annat rehabiliteringsklienternas ställning och påverkningsmöjligheter. Social- och hälsovårdsutskottet omfattade de i redogörelsen framlagda synpunkterna att rehabiliteringsklienten skulle ges större möjligheter att delta i och ta ansvar för rehabiliteringen. Förbättrandet av en individs faktiska möjligheter när det gäller att få information och att utreda rehabiliteringsbehovet samt att delta i planeringen av rehabiliteringen är åtgärder som stärker motivationen och skapar förutsättningar för en resultatinriktad rehabilitering.

Angående genomförandet av rehabiliteringen konstaterar utskottet att det inom rehabiliteringssektorn finns flera olika anordnare av rehabilitering och att det är viktigt att utveckla samarbetet mellan dem. Även om redan den nuvarande lagstiftningen skapar goda förutsättningar för ett smidigt samarbete, kan rehabiliteringsklienten bli en så kallad förlorare när de olika systemen betraktar klientens behov av rehabilitering ur sin egen synvinkel. Systemet med hänvisning till rehabilitering bör utvecklas. Till exempel vid hänvisning av en rehabiliteringsklient inom hälsovården och till hälsovården kan systemet enligt uppgifter till utskottet innehålla sådana luckor som innebär att klienten missgynnas av systemen. Hälsovårdscentralerna bör ta ett informations- och hänvisningsansvar för de klienter som de har som patienter. Utskottet konstaterar att det också finns skillnader i förfaringsätt mellan olika system, till och med när det gäller system som står förhållandevis nära varandra.

I Rehabiliteringsredogörelse 2002 (SRR 1/2002 rd) konstateras bland annat att social- och hälsovårdsministeriet har berett en reform av lagen om rehabiliteringssamarbete och att avsikten är att regeringspropositionen om revidering av lagstiftningen skall avlåtas till riksdagen genast då responsen på rehabiliteringsredogörelsen har erhållits och då

olika intressegrupper har hörts.

Syftet är att göra det lättare för klienten att få tillgång till rehabiliteringstjänster och att åstadkomma en sådan servicehelhet som beaktar rehabiliteringsklientens förutsättningar, servicebehov och livssituation. Genom lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen stärks till exempel rehabiliteringsklientens rättighet att få det egna samsarbetsärendet behandlat i rehabiliteringssamarbetsgruppen och att delta i planeringen av den egna rehabiliteringen. Den bestämmelse om rehabiliteringssamarbete som ingår i centrala lagar som gäller social- och hälsovården, arbetsförvaltningen och försäkringssystemen preciseras. Skyldigheten för de myndigheter, andra sammanslutningar och inrättningar som ordnar rehabilitering att informera klienten om rehabiliteringsmöjligheterna stärks.

I social- och hälsovårdsutskottets betänkande om Rehabiliteringsredogörelse 2002 (ShUB 8/2002 rd) konstateras bland annat att klienten inte kan uppbringa så stort engagemang om han eller hon inte får vara med och bestämma om valet av rehabiliteringsform och om rehabiliteringsbehovet utvärderas utan att klienten får säga sitt. I den planerade lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen är det viktigt att anpassa klientens ställning och rättigheter till principerna i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården och lagen om patientens ställning och rättigheter. Samarbetsgrupperna bör få en starkare roll när det gäller att planera och främja rehabilitering och att handlägga principiellt viktiga frågor inom kundtjänsten.

Arbetsmarknadsorganisationerna träffade den 12 november 2001 en överenskommelse om att utveckla arbetspensionerna inom den privata sektorn. Enligt överenskommelsen införs rätt till yrkesinriktad rehabilitering när arbetsförmågan är hotad. Genom särskilda bestämmelser om delrehabiliteringspenning och rehabiliteringspenning under väntetiden utvecklar man samtidigt utkomstskyddet under tiden för rehabilitering så att det bättre motsvarar arbetslivets behov. Dessutom utvecklas och effektivteras utbildningsprogrammet för arbetstagarna, arbetsgivarna och i synnerhet representanterna inom företagshälsovården och personaladministrationen samt utvecklas forskningsnätverket kring re-

habilitering. Inom detta projekt kan man utreda och komma överens om ett ändamålsenligt samarbete.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Propositionen syftar till att klarlägga klientsamarbetet inom rehabiliteringen. Lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen syftar till att hjälpa rehabiliteringsklienten att få de rehabiliteringstjänster som behövs och att i detta syfte främja myndigheternas samt andra sammanslutningars och inrättningars klientsamarbete i situationer som förutsätter åtgärder av flera instanser som ordnar rehabilitering. Lagen föreskriver om principerna för olika förvaltningsområdens samarbete och klientens ställning samt om de tillvägagångssätt som skall följas i samarbetet. I synnerhet är avsikten att framhäva klientens ställning och det lokala samarbetets betydelse.

Propositionen grundar sig i stor utsträckning på gällande lag om rehabiliteringssamarbete men målet har varit att utforma den mera detaljerat och exakt än den nuvarande lagstiftningen, och målet har varit att det på så sätt skall överensstämja bättre med den övriga reviderade lagstiftningen. Den föreslagna rubriken "lag om klientsamarbete inom rehabilitering" beskriver den i lagen åsyftade verksamheten på ett entydigare sätt än den nuvarande rubriken "lag om rehabiliteringssamarbete". Förslaget upptar bestämmelser om klientens ställning och rättigheter med avseende på samarbetet som är mera detaljerade än nu är fallet. I förslaget finns bland annat en bestämmelse om rehabiliteringsklientens rätt att få ett ärende som gäller rehabiliteringssamarbetet behandlat i samarbetsgruppen och om klientens deltagande i behandlingen av det egna ärendet. Samarbetsgruppen skall också säkerställa att rehabiliteringsklienten har en kontaktperson som utsetts tillsammans med klienten och som ser till att rehabiliteringen genomförs och att myndigheterna samarbetar.

Genom lagen vill man också stärka ställningen för de lokala rehabiliteringssamarbetsgrupperna. Kommunen föreslås se till att en behörig rehabiliteringssamarbetsgrupp är verksam i kommunen. Samarbetsgruppen

tillsätts av kommunen för fyra år i sänder. Till sin natur är samarbetsgruppen emellertid inte en kommunal myndighet. Kommunen skall informera kommuninvånarna och andra myndigheter om gruppens verksamhet och sammansättning. Genom lagen stärks också rehabiliteringssamarbetsgruppernas ställning vid förbättrandet av samarbetet mellan olika parter och förutsättningarna för det.

Samarbetsbestämmelserna i de centrala lagar som gäller social- och hälsovården, arbetsförvaltningen och försäkringssystemen föreslås också bli preciserade. För att klienten skall få tillräcklig information föreslås att det med lagstiftningen införlivas bestämmelser enligt vilka de som ordnar rehabilitering skall se till att klienten får information om övriga rehabiliteringsmöjligheter och efter behov, i samarbete med dem som tillhandahåller tjänster, hänvisas till rehabiliteringstjänster eller annan service. Också i situationer där det är fråga om förmåner och fall där ansökan avslås skall den berörda instansen se till att sökanden får information om rehabiliteringsmöjligheterna och, i samarbete med dem som tillhandahåller tjänster, hänvisas till lämplig rehabilitering eller någon annan service. Vidare föreslås en hänvisning till lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen bli fogad till vissa författningar inom undervisningsförvaltningens område.

4. Propositionens verkningar

Propositionen har endast obetydliga ekonomiska verkningar. Genom reformen upprättas inga nya organisationer. Vissa nuvarande organisationers verksamhet preciseras däremot till vissa delar. Propositionen har som mål att förbättra rehabiliteringsklientens ställning vid behandlingen av det egna ärendet. På samma gång klarlägger propositionen också de olika myndigheternas verksamhet.

5. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet som tjänsteuppdrag. Ärendet har behandlats i socialpolitiska ministergruppen och delegationen för rehabiliteringsärenden. I samband med beredningen har utlåtanden om regeringens utkast till pro-

positionen inlämnats av cirka 70 olika instanser för vilkas verksamhet lagförslaget är av betydelse. Utlåtanden har getts av bland annat justitieministeriet, finansministeriet, undervisningsministeriet, arbetsministeriet, länsstyrelserna, Finlands Kommunförbund och sjukvårdsdistrikten samt vissa hälsovårdscentraler, regionala samarbetskommissioner, lokala samarbetsgrupper och organisationer. I ärendet har dataombudsmannens byrå hörts. Förslaget har huvudsakligen ansetts gå i rätt riktning och vara tillräckligt allmänt utformat för att tillåta att lokala förhållanden och särdrag beaktas när klientsamarbetet ordnas. Till sin allmänna natur har förslaget ansetts vara likartat som den gällande lagen.

Justitieministeriet har i sitt utlåtande fört fram bland annat att tillsättandet av lokala rehabiliteringssamarbetsgrupper samt dessas sammansättning och uppgifter delvis inte preciseras tillräckligt, vilket ger upphov till inexacthet när det gäller till exempel tillämpningen av den övriga lagstiftningen. Enligt Finlands Kommunförbunds uppfattning är den lokala samarbetsgruppens roll oklar i utkastet till proposition, samtidigt som samarbetsgruppens påverknings- och styrmöjlighe-

ter överskattas i förslaget. Propositionen har setts över särskilt med anledning av de ovan nämnda utlåtandena, och i mån av möjlighet har också anmärkningar som framförts i andra utlåtanden beaktats.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Som bäst behandlar riksdagen regeringens proposition med förslag till ny språklag och lagstiftning som har samband med den (RP 92/2002 rd).

Regeringen avlät till riksdagen den 13 september 2002 en proposition med förslag till ändring av lagstiftningen om rehabilitering (RP 116/2002 rd). Regeringen kommer senare att till riksdagen avlåta en proposition med förslag till lag om offentlig arbetskraftsservice samt till vissa lagar som har samband med den.

Avsikten är att tillräcklig utbildning och information till de olika intressegrupperna skall ingå i verkställigheten av lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslagen

1.1. Lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §. *Lagens syfte och tillämpningsområde.* Lagens syfte är att främja det klientsamarbete som myndigheterna samt andra sammanslutningar och inrättningar utför i situationer som förutsätter åtgärder av flera instanser som ordnar rehabilitering, samt att främja rehabiliteringsklienternas ställning och deltagande i behandlingen av det egna rehabiliteringsärendet.

Klientsamarbetet har som mål att för klienten åstadkomma en servicehelhet som beaktar klientens förutsättningar, livssituation och servicebehov. I klientsamarbetet försöker man också förebygga problem som klienterna kan drabbas av och behandla dem samt leta fram lösningar på dem i ett så tidigt skede som möjligt.

I lagen föreskrivs om principerna för de olika förvaltningsområdenas samarbete och klientens ställning samt om de tillvägagångssätt som skall följas vid samarbetet.

2 §. *Samarbetsformer.* För uppnående av lagens syfte samt för ökande av rehabiliteringsinformationen och utbyte av den föreslås paragrafen uppta en bestämmelse enligt vilken social- och hälsovårdsmyndigheterna, arbetskrafts- och undervisningsmyndigheterna samt Folkpensionsanstalten skall samarbeta med varandra. Detta gäller det lokala och det regionala planet lika väl som riksplanet. De ovan nämnda myndigheterna skall också samarbeta med övriga instanser som ordnar rehabilitering.

Samarbetet utgör primärt ett led i myndigheternas normala verksamhet. För utvecklande av samarbetet finns samarbetsorgan också på det lokala och det regionala planet samt på riksplanet. Närmare bestämmelser om sam-

arbetsgrupperna och deras uppgifter ingår i separata paragrafer som handlar om detta.

3 §. *Definitioner.* I paragrafen definieras begreppen rehabiliteringsklient och klientsamarbete.

Med rehabiliteringsklient avses en person som ansöker om, behöver eller anlitar rehabiliteringstjänster och vars rehabilitering förutsätter yrkeskunnande, erfarenhet och samarbete från de myndigheters, andra sammanslutningars och inrättningsars sida som ordnar rehabilitering för att personens arbets- och funktionsförmåga skall bibehållas eller återställas, för att behövlig utbildning skall ordnas, för att sysselsättningen skall stödjas eller för att utkomstskyddet under rehabiliterings-tiden skall ordnas.

Med klientsamarbete avses verksamhet som innefattar avtalande om principerna och tillvägagångssätten för samarbetet mellan myndigheterna och dem som tillhandahåller service samt framtagande av lösningar som motsvarar rehabiliteringsklienternas rehabiliteringsbehov.

4 §. *Förhållande till övrig lagstiftning.* Den föreslagna lagen är sekundär i förhållande till särskilda bestämmelser om samma sak.

I 2 mom. konstateras att bestämmelser om samarbetsförpliktelserna för sammanslutningar som ordnar rehabilitering utfärdas separat. Bestämmelser om denna samarbetsplikt föreslås ingå i 23 § folkhälsolagen (66/1972), 10 a § lagen om specialiserad sjukvård (1062/1989), 17 § socialvårdslagen (710/1982), 10 och 17 § lagen om arbetskraftsservice (1005/1993), 7 § lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten (610/1991), 4 § lagen om pension för arbetstagare (395/1961), 18 b § lagen om statens pensioner (280/1966), 36 § lagen om folkpension (347/1956), 11 § lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991), 11 § lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991), 34 a § lagen om grundläggande utbildning (628/1998), 29 a § gymnasielagen (629/1998) och 39 a § lagen om yrkesutbildning (630/1998).

I 3 mom. hänvisas till att beslut om rehabiliteringen fattas, på det sätt som därom bestäms särskilt, av respektive sammanslutning som svarar för rehabiliteringen. Varje instans som deltar i klientsamarbetet svarar själv för kostnaderna för det.

2 kap.

Lokalt samarbete

5 §. *Rehabiliteringssamarbetsgrupper.* Enligt paragrafen skall kommunen se till att en rehabiliteringssamarbetsgrupp är verksam inom den på behörigt sätt för genomförande av det lokala samarbetet. Kommunen tillsätter samarbetsgruppen för fyra år i sänder och informerar kommuninvånarna och andra myndigheter samt sådana sammanslutningar som ordnar rehabilitering om gruppens verksamhet och sammansättning. Det är en intern angelägenhet för kommunen att ombede sörja samarbetsgruppens verksamhet. Knappt hälften av de nuvarande samarbetsgrupperna har ursprungligen tillsatts av kommunstyrelsen och en knapp tredjedel av en nämnd. Med hänsyn till samarbetsgruppens tväradministrativa roll skulle exempelvis kommunstyrelsen kunna tillsätta och komplettera den. Bestämmelser om kommunens organ finns i 17 § kommunallagen (365/1995) och det är således inte fråga om ett kommunalt organ.

I paragrafen föreslås också bli bestämt att kommunerna kan avtala om en gemensam samarbetsgrupp.

6 §. *Samarbetsgruppens sammansättning.* I 1 mom. föreslås bli bestämt att det i en rehabiliteringssamarbetsgrupp skall ingå representanter som socialvårds-, hälso- och sjukvårds-, undervisnings- och arbetskraftsmyndigheterna, Folkpensionsanstalten och andra relevanta organisationer utser så, att var och en av dessa har minst en representant i gruppen. Om en representant avgår eller avlider under mandattiden, utser den sammanslutning som han eller hon har företrätt en ny representant. I arbetsgruppens uppgifter betonas skapandet av allmänna förutsättningar för samarbete mellan myndigheterna på orten. Utgångspunkten är därför att de som utses att delta i samarbetsgruppen är personer som i sina egna organisationer förmår bidra till det-

ta.

För behandlingen av ärenden kan samarbetsgruppen vara indelad i sektioner. Enligt 3 mom. skall samarbetsgruppen vid behov till sina möten kalla också representanter för andra myndigheter, inrättningar och sammanslutningar och i synnerhet försäkringssystemen. Exempelvis handikapporganisationerna kommer i fråga. Dessutom kan samarbetsgruppen också höra andra sakkunniga. Avsikten är ändå att bara de parter som ett ärende berör skall vara med om behandlingen av ärendet.

7 §. *Samarbetsgruppens uppgifter.* En lokal samarbetsgrupp har i uppgift att utveckla de i lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen avsedda myndigheternas, andra sammanslutningarnas och inrättningarnas samarbetsformer, avtala om principerna och tillvägagångssätten för samarbetet mellan myndigheterna och dem som tillhandahåller tjänster, dra försorg om det informationsutbyte som behövs för genomförande av samarbetet samt behandla andra gemensamma ärenden som gäller ordnandet av rehabilitering. Samarbetsgruppen planerar, främjar och följer genomförandet av klienternas rehabilitering. Enligt 2 mom. behandlar den också ärenden som gäller klientsamarbetet för enskilda rehabiliteringsklienters vidkommande. För framtagande av lösningar som motsvarar rehabiliteringsbehoven skall gruppen bedöma servicealternativen för rehabiliteringsklienten, planera tjänsterna och utbyta information som hänför sig till detta.

Gemensam planering och uppföljning av rehabiliteringen av olika klientgrupper och servicen förbättrar sannolikt samarbetsförutsättningarna på så sätt att samarbetsgruppernas behov av att behandla enskilda klientfall kan minska.

Enligt 3 mom. kan rehabiliteringssamarbetsgrupperna vid behov också bistå vid uppgörandet av rehabiliteringsplaner som avses i andra bestämmelser om rehabilitering.

8 §. *Behandling av ärenden.* Enligt 1 mom. har en rehabiliteringsklient rätt att få ett ärende som gäller samarbetet i fråga om den egna rehabiliteringen behandlat i en sådan samarbetsgrupp som avses i 5 §. Likaså har en sådan myndighet, sammanslutning eller inrättning av annat slag som avses i denna

lag rätt att få ett ärende som gäller rehabilitering av en person behandlat i samarbetsgruppen. För att ett enskilt ärende som gäller klientsamarbetet inom rehabiliteringen skall kunna tas till behandling i samarbetsgruppen måste klienten skriftligt ha gett sitt samtycke till det, enligt 2 mom. Ärendet skall behandlas i samarbetsgruppen utan dröjsmål. Ärendet behöver dock inte behandlas om begäran om behandling är uppenbart grundlös.

Samarbetsgruppen säkerställer enligt 3 mom. att en kontaktperson som är förtrogen med rehabilitering har utsetts för rehabiliteringsklienten tillsammans med denne. Vid behov utser samarbetsgruppen kontaktpersonen. Med kontaktperson avses en person som klienten har valt bland arbetstagarna eller tjänsteinnehavarna inom social- och hälsovården, arbetskrafts- eller undervisningsförvaltningen eller vid Folkpensionsanstalten för att bistå, främja och följa genomförandet av servicen som en helhet i form av samarbete mellan myndigheterna. Enligt det föreslagna 4 mom. tillämpas vid behandlingen av ett ärende som gäller en klient och uppgifter om honom eller henne tillämpas lagstiftningen om förvaltningsförfarande, språklagen (148/1922), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet och personuppgiftslagen. Av lagstiftningen om förvaltningsförfarande tillämpas i praktiken i synnerhet bestämmelserna om jäv. I bestämmelserna fastställs för tydlighetens skull uttryckligen att samarbetsgruppen i egenskap av registeransvarig skall svara för behandlingen av de personuppgifter som uppkommer i samarbetsgruppens verksamhet

9 §. *Klientens ställning vid behandlingen av det egna ärendet.* Samarbetsgruppen får enligt 1 mom. inte utan rehabiliteringsklientens skriftliga samtycke ge ställningstaganden till myndigheter, andra sammanslutningar eller inrättningar. I samband med begäran om samtycke skall rehabiliteringsklienten informeras, förutom om de omständigheter som avses i 3 mom., även om behandlingen av de personuppgifter som gäller honom eller henne enligt 24 § personuppgiftslagen. Samarbetsgruppens ställningstaganden har inte karaktären av sådana lösningar som påverkar rehabiliteringsklientens förmåner, rättigheter eller skyldigheter och av denna orsak är det

inte möjligt att söka ändring i dem genom besvär.

I paragrafen föreskrivs också att rehabiliteringsklienten har rätt att bli hörd i det egna ärendet och att delta i behandlingen av det i rehabiliteringssamarbetsgruppen. Gruppen kan också med rehabiliteringsklientens skriftliga samtycke höra personer som står klienten nära.

Enligt paragrafen skall rehabiliteringsklienten ges en utredning om de olika rehabiliteringsalternativen samt om de andra omständigheter som har samband med rehabiliteringen. Rehabiliteringsklienten har rätt att också kontrollera uppgifterna om sig själv i personregister. Bestämmelser om detta ingår i 26–28 § personuppgiftslagen. Vidare gäller angående rehabiliteringsklientens rätt att få uppgifter vad som därom bestäms i 11 och 12 § lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Av vikt för rehabiliteringsklienten är de individuella behoven. Enligt paragrafen skall dessa omständigheter beaktas i mån av möjlighet när ärendet behandlas.

10 §. *Erhållande, utlämnande och förvaring av uppgifter.* Enligt 1 mom. är den som i samband med ett ärende som gäller rehabiliteringssamarbete har fått uppgifter om en rehabiliteringsklient skyldig att hemlighålla dem i enlighet med lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. Bestämmelsen är främst av informativ karaktär.

Enligt 2 mom. har samarbetsgruppen och en sådan kontaktperson som avses i denna lag endast med rehabiliteringsklientens samtycke rätt att få sådana uppgifter om denne som föreskrivits vara sekretessbelagda. På utlämnandet till utomstående av uppgifter om vilka det föreskrivits att de sekretessbelagda tillämpas enligt 3 mom. lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet. När uppgifter lämnas på basis av rehabiliteringsklientens samtycke krävs dock alltid rehabiliteringsklientens skriftliga samtycke.

Handlingar som gäller en enskild rehabiliteringsklient omhänderhas efter det att behandlingen av ärendet har slutförts med stöd av 4 mom. av hälsovårdscentralen i den berörda kommunen som ett fristående arkiv. Hälsovårdscentralen bestämmer om ett eventuellt utlämnande av uppgifter ur de arkive-

rade handlingarna under de förutsättningar som anges i 3 mom. och även om annan behandling av uppgifterna, såsom t.ex. om det skydd av uppgifterna som behövs. Hälsovårdscentralen har till uppgift att t.ex. bestämma vem som i praktiken svarar för utlämnande av uppgifter. De förvaras i tio år efter det att behandlingen av ärendet slutförts.

3 kap.

Regionalt samarbete

11 §. *Rehabiliteringssamarbetskommissioner.* Enligt förslaget skall en rehabiliteringssamarbetskommission som främjar samarbetet på det regionala planet vara verksam i anslutning till sjukvårdsdistriktet och tillsätts av länsstyrelsen för fyra år i sänder.

En kommission kan också vara gemensam för flera sjukvårdsdistrikt.

Länsstyrelsen skall också samordna de inom länet tillsatta samarbetskommissionernas arbete. Detta är nödvändigt på grund av antalet kommissioner. Uppgiften lämpar sig för länsstyrelsen i dess egenskap av allmän förvaltningsmyndighet.

12 §. *Samarbetskommissionens sammansättning.* Enligt förslaget skall i samarbetskommissionerna på det regionala planet ingå representanter som utses av de centrala social- och hälsovårdsmyndigheterna, sammanslutningarna och inrättningarna inom sektorn samt undervisnings- och arbetsförvaltningen och Folkpensionsanstalten.

Om kommissionen skall behandla till exempel ett ärende som hänför sig till olycksfalls- eller trafikförsäkringssystemet, skall den kalla en representant för detta system till sitt möte. I 2 mom. uppräknas också andra inrättningar, sammanslutningar av annat slag och sakkunniga som kommer i fråga. Sammanslutningar som kan komma i fråga är bland annat olika handikapporganisationer.

13 §. *Samarbetskommissionens uppgift.* Samarbetskommissionerna på det regionala planet har till uppgift att planera, främja och följa myndigheternas, andra sammanslutningars och inrättningarnas samarbete samt att behandla principiellt viktiga frågor.

Vidare skall kommissionen främja de på

kommunplanet verksamma arbetsgruppers arbete och ordna behövlig handledning och utbildning. Med hänsyn till kommissionens uppgifter och sammansättning är det inte ändamålsenligt att kommissionen ger utlåtanden i enskilda fall.

4 kap.

Samarbete på riksplanet

14 §. *Delegationen för rehabiliteringsärenden.* Enligt förslaget ankommer samarbetet, styrningen, utvecklingen och samordningen på riksplanet i fråga om rehabiliteringen på en delegation för rehabiliteringsärenden, om vilken bestäms genom förordning av statsrådet. Statsrådet tillsätter delegationen för fyra år i sänder.

5 kap.

Särskilda bestämmelser

15 §. *Arbetsordning.* Enligt paragrafen skall arbetsgrupperna och samarbetskommissionerna godkänna en arbetsordning med bestämmelser om sammankallande av möten, arbetsätt och beslutsförfarande samt annat som behövs för att uppgifterna skall kunna skötas på behörigt sätt. Samarbetsgrupperna och samarbetskommissionerna har själva hand om de detaljerade praktiska arrangemangen.

16 §. *Brott mot sekretessplikten.* Paragrafen föreslås uppta en hänvisningsbestämmelse som gäller utdömande av straff och anger de relevanta paragraferna i strafflagen.

17 §. *Ikraftträdande.* Lagen föreslås träda i kraft sex månader efter det att den har antagits och blivit stadfäst. Genom lagen upphävs lagen om rehabiliteringssamarbete (604/1991) jämte ändringar och den med stöd därav utfärdade förordningen om delegationen för rehabiliteringsärenden (878/1991). De i denna lags 5 § avsedda arbetsgrupperna, de i 11 § avsedda samarbetskommissionerna och den i 14 § avsedda delegationen fortsätter som organ som avses i denna lag. De översyner som lagen förutsätter skall dock genomföras inom ett år

från det att lagen trätt i kraft. I paragrafen föreslås också bli föreskrivet att åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

1.2. Folkhälsolagen

23 §. I 1 mom. ingår en bestämmelse som förpliktar till samarbete. Den föreslås bli preciserad så, att hälsovårdscentralen ges i uppdrag att se till att en patient ges information om övriga rehabiliteringsmöjligheter och efter behov hänvisas till sjukvårdsdistriktet, till socialvårds-, arbetskrafts- eller undervisningsmyndigheterna, till Folkpensionsanstalten eller till någon annan instans som tillhandahåller tjänster, om patienten behöver rehabilitering eller andra tjänster som inte ankommer på hälsovårdscentralen eller som det inte är ändamålsenligt att ordna som folkhälsoarbete. Detta föreslås ske i samarbete med ovan nämnda instanser.

Vidare föreslås en teknisk ändring av hänvisningsbestämmelsen i 2 mom.

1.3. Lagen om specialiserad sjukvård

10 a §. I 1 mom. ingår en bestämmelse som förpliktar till samarbete. Den föreslås bli preciserad så, att sjukvårdsdistriktet ges i uppdrag att se till att en patient ges information om övriga rehabiliteringsmöjligheter och efter behov hänvisas till hälsovårdscentralen, till socialvårds-, arbetskrafts- eller undervisningsmyndigheterna, till Folkpensionsanstalten eller till någon annan instans som tillhandahåller tjänster, om patienten behöver rehabilitering eller andra tjänster som inte ankommer på sjukvårdsdistriktet eller som det inte är ändamålsenligt att ordna som specialiserad sjukvård. Detta föreslås ske i samarbete med ovan nämnda instanser.

Vidare föreslås en teknisk ändring av hänvisningsbestämmelsen i 2 mom. med anledning av den föreslagna lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen.

1.4. Socialvårdslagen

17 §. I 3 mom. ingår en bestämmelse som förpliktar till samarbete. Den föreslås bli preciserad så, att socialvården ges i uppdrag att

se till att en klient ges information om övriga rehabiliteringsmöjligheter och efter behov hänvisas till hälso- och sjukvårds-, arbetskrafts- eller undervisningsmyndigheterna, till Folkpensionsanstalten eller till någon annan instans som tillhandahåller tjänster, om klienten behöver rehabilitering eller andra tjänster som inte ankommer på socialvården eller som det inte är ändamålsenligt att ordna som socialservice. Detta föreslås ske i samarbete med ovan nämnda instanser.

Vidare föreslås en teknisk ändring av hänvisningsbestämmelsen i det ovan nämnda momentet med anledning av den föreslagna lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen.

1.5. Lagen om arbetskraftsservice

10 §. *Yrkesinriktad rehabilitering.* En teknisk ändring av hänvisningsbestämmelsen i 2 mom. föreslås med anledning av den föreslagna lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen.

17 §. *Samarbete mellan myndigheterna och hänvisning till annan service.* I 3 mom. ingår en bestämmelse som förpliktar till samarbete. Den föreslås bli preciserad så, att arbetskraftsmyndigheterna ges i uppdrag att se till att en kund ges information om övriga rehabiliteringsmöjligheter och efter behov hänvisas till social- och hälsovårds-, undervisningsmyndigheterna, till Folkpensionsanstalten eller till någon annan instans som tillhandahåller tjänster, om kunden behöver rehabilitering eller andra tjänster som det inte är möjligt att ordna i form av arbetskraftsservice. Detta föreslås ske i samarbete med de ovan nämnda instanser som ordnar rehabilitering.

1.6. Lagen om rehabilitering som ordnas av Folkpensionsanstalten

7 §. *Samarbete.* I 1 mom. ingår en bestämmelse som förpliktar till samarbete. Den föreslås bli preciserad så, att Folkpensionsanstalten ges i uppdrag att se till att en försäkrad ges information om övriga rehabiliteringsmöjligheter och efter behov hänvisas till lämplig rehabilitering eller någon annan service, om den försäkrade behöver rehabilitering.

ing som inte ankommer på Folkpensionsanstalten eller som inte på ett ändamålsenligt sätt kan ordnas av denna. Detta föreslås ske i samarbete med de instanser som ordnar rehabilitering eller annan service.

Vidare föreslås en teknisk ändring av hänvisningsbestämmelsen i 2 mom. med anledning av den föreslagna lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen.

1.7. Lagen om pension för arbetstagare

4 §. I 5 mom. ingår en bestämmelse som förpliktar till samarbete. Den föreslås bli preciserad så, att pensionsanstalten ges i uppdrag att se till att en sökande ges information om rehabiliteringsmöjligheterna och efter behov hänvisas till lämplig rehabilitering eller någon annan service. Detta avses ske i samarbete med de instanser som ordnar rehabilitering eller annan service. Hänvisningsbestämmelsen i momentet föreslås genomgå en teknisk ändring med anledning av den föreslagna lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen.

1.8. Lagen om statens pensioner

18 b §. Hänvisningsbestämmelsen i 1 mom. föreslås genomgå en teknisk ändring med anledning av den föreslagna lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen.

I 3 mom. ingår en bestämmelse som förpliktar till samarbete. Den föreslås bli preciserad så, att Statskontoret ges i uppdrag att se till att en sökande ges information om rehabiliteringsmöjligheterna och efter behov hänvisas till lämplig rehabilitering eller någon annan service. Detta avses ske i samarbete med de instanser som ordnar rehabilitering eller annan service.

1.9. Folkpensionslagen

36 §. I 2 mom. ingår en bestämmelse som förpliktar till samarbete. Den föreslås bli preciserad så, att pensionsanstalten ges i uppdrag att se till att en försäkrad ges information om rehabiliteringsmöjligheterna och efter behov hänvisas till lämplig rehabilitering eller någon annan service. Detta avses ske i samarbete med de instanser som ordnar reha-

bilitering eller annan service.

Vidare föreslås en teknisk ändring av hänvisningsbestämmelsen i 3 mom. med anledning av den föreslagna lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen.

1.10. Lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring

11 §. *Väckande av rehabiliteringsärende.* I 3 mom. ingår en bestämmelse som förpliktar till samarbete. Den föreslås bli preciserad så, att försäkringsanstalten ges i uppdrag att se till att en arbetstagare ges information om övriga rehabiliteringsmöjligheter och efter behov hänvisas till lämplig rehabilitering eller någon annan service. Detta avses ske i samarbete med de instanser som ordnar rehabilitering eller annan service.

Vidare föreslås en teknisk ändring av hänvisningsbestämmelsen i 4 mom. med anledning av den föreslagna lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen.

1.11. Lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen

11 §. *Anhängiggörande av rehabiliteringsärende.* I 3 mom. ingår en bestämmelse som förpliktar till samarbete. Den föreslås bli preciserad så, att försäkringsanstalten ges i uppdrag att se till att en skadad ges information om övriga rehabiliteringsmöjligheter och efter behov hänvisas till lämplig rehabilitering eller någon annan service. Detta avses ske i samarbete med de instanser som ordnar rehabilitering eller annan service.

Vidare föreslås en teknisk ändring av hänvisningsbestämmelsen i 4 mom. med anledning av den föreslagna lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen.

1.12. Lagen om grundläggande utbildning

34 a §. *Rehabiliteringssamarbete.* Till lagen föreslås bli fogad en ny paragraf enligt vilken lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen skall iaktas i rehabiliteringssamarbetet.

1.13. Gymnasielagen

29 a §. *Rehabiliteringssamarbete*. Till lagen föreslås bli fogad en ny paragraf enligt vilken lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen skall iakttas i rehabiliteringssamarbetet.

1.14. Lagen om yrkesutbildning

39 a §. *Rehabiliteringssamarbete*. Till lagen föreslås bli fogad en ny paragraf enligt vilken lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen skall iakttas i rehabiliteringssamarbetet.

2. Närmare bestämmelser

Om delegationen för rehabiliteringsärenden föreslås bli föreskrivet genom förordning av statsrådet.

3. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft ungefär sex månader efter det att de har antagits och blivit stadfästa.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om klientsamarbete inom rehabiliteringen**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens syfte och tillämpningsområde

Lagens syfte är att hjälpa rehabiliteringsklienterna att få de rehabiliteringstjänster som de behöver och att i detta syfte främja det klientsamarbete som myndigheterna samt andra sammanslutningar och inrättningar bedriver i situationer som förutsätter åtgärder av flera instanser som ordnar rehabilitering. Lagen har också till syfte att främja rehabiliteringsklienternas ställning och deltagande i behandlingen av det egna rehabiliteringsärendet.

Lagen innehåller bestämmelser om principerna för de olika förvaltningsområdenas samarbete och klienternas ställning samt om de tillvägagångssätt som skall följas vid arbetet.

2 §

Samarbetsformer

Social- och hälsovårdsmyndigheterna, arbetskrafts- och undervisningsmyndigheterna samt Folkpensionsanstalten skall samarbeta med varandra på det lokala och det regionala planet samt på riksplanet. Dessa myndigheter skall samarbeta också med övriga sammanslutningar som ordnar rehabilitering.

Klientsamarbetet genomförs i första hand som ett led i de berörda myndigheternas

normala verksamhet. Dessutom genomförs samarbete på det lokala och det regionala planet samt riksplanet i samarbetsorgan, om vilka bestäms nedan.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *rehabiliteringsklient* en person som anser om, behöver eller anlitar rehabiliteringstjänster och vars rehabilitering förutsätter i denna lag avsett samarbete från de myndigheters, andra sammanslutningars och inrättningars sida som ordnar rehabilitering för att personens arbets- eller funktionsförmåga skall bibehållas eller återställas, för att behövlig utbildning skall ordnas, för att selsättningen skall stödjas eller för att utkomstskyddet under rehabiliteringstiden skall ordnas, samt med

2) *klientsamarbete* verksamhet som innefattar avtalande om principerna och tillvägagångssätten för samarbetet mellan myndigheterna och dem som tillhandahåller service samt framtagande av lösningar som motsvarar rehabiliteringsklienternas rehabiliteringsbehov.

4 §

Förhållande till övrig lagstiftning

Denna lag gäller klientsamarbetet inom rehabiliteringen, om inget annat bestäms om detta genom lag.

Bestämmelser om samarbetsförpliktelse

för sammanslutningar som ordnar rehabilitering utfärdas separat.

Beslut om rehabiliteringen fattas, på det sätt som därom bestäms särskilt, av respektive sammanslutning som svarar för ordnandet av rehabilitering. Varje sammanslutning som deltar i klientsamarbetet svarar själv för kostnaderna som föräns för detta.

2 kap.

Lokalt samarbete

5 §

Rehabiliteringssamarbetsgrupper

Kommunen skall se till att en rehabiliteringssamarbetsgrupp är verksam inom den på behörigt sätt. Kommunen tillsätter samarbetsgruppen för fyra år i sänder och informerar kommuninvånarna och andra myndigheter samt sådana sammanslutningar som ordnar rehabilitering om gruppens verksamhet och sammansättning.

Kommunerna kan avtala om en gemensam samarbetsgrupp.

6 §

Samarbetsgruppens sammansättning

I en rehabiliteringssamarbetsgrupp skall ingå representanter som utses av socialvårds-, hälso- och sjukvårds-, undervisnings- och Arbetskraftsmyndigheterna, Folkpensionsanstalten och andra relevanta sammanslutningar. Dessa har minst en representant var i samlingsgruppen. Om en representant avgår eller avlider under mandattiden utser den sammanslutning som han eller hon företrätt en ny representant.

För behandlingen av ärenden kan samlingsgruppen vara indelad i sektioner.

Samlingsgruppen skall vid behov till sina möten kalla också representanter från andra myndigheter, olycksfalls-, trafik- och arbetspensionsförsäkringssystemen, arbetsgivarna och arbetstagarerna samt andra sammanslutningar och inrättningar och utöver detta kan den också höra andra sakkunniga.

7 §

Samlingsgruppens uppgifter

Rehabiliteringssamlingsgruppen skall utveckla de i denna lag avsedda myndigheternas, andra sammanslutningarnas och inrättningarnas samlingsformer, avtala om principerna och tillvägagångssätten för samarbetet mellan myndigheterna och dem som tillhandahåller tjänster, dra försorg om det informationsutbyte som behövs för genomförande av samlingsgruppen samt behandla andra gemensamma ärenden som gäller ordnandet av rehabilitering. Samlingsgruppen planerar, främjar och följer genomförandet av klienternas rehabilitering.

Rehabiliteringssamlingsgruppen behandlar också ärenden som gäller klientsamarbetet för enskilda rehabiliteringsklienters vidkommande. För framtagande av lösningar som motsvarar rehabiliteringsbehoven skall gruppen bedöma servicealternativen för rehabiliteringsklienten, planera tjänsterna och utbyta information som hänför sig till detta.

Rehabiliteringssamlingsgruppen bistår vid behov vid uppgörandet av rehabiliteringsplaner som avses i andra bestämmelser om rehabilitering.

8 §

Behandling av ärenden

En rehabiliteringsklient har rätt att få ett ärende som gäller samlingsgruppen i fråga om den egna rehabiliteringen behandlat i rehabiliteringssamlingsgruppen. Också en sådan myndighet, annan sammanslutning eller inrättning som avses i denna lag har rätt att få ett ärende som gäller rehabilitering av en person behandlat i samlingsgruppen.

För behandling i samlingsgruppen av ett ärende som gäller klientsamarbetet inom rehabiliteringen för en enskild rehabiliteringsklients vidkommande krävs rehabiliteringsklientens skriftliga samtycke. Ärendet skall behandlas i samlingsgruppen utan dröjsmål. Ärendet behöver inte behandlas, om begäran om behandling är uppenbart grundlös.

Samlingsgruppen säkerställer att en kontaktperson har utsetts för rehabiliteringsklien-

ten tillsammans med denne. Vid behov utser samarbetsgruppen kontaktpersonen.

Vid behandlingen av ett ärende som gäller en rehabiliteringsklient och uppgifter om honom eller henne tillämpas lagstiftningen om förvaltningsförfarande, språklagen (148/1992), lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) och personuppgiftslagen (523/1999). Samarbetsgruppen skall i egenskap av registeransvarig svara för behandlingen av de personuppgifter som uppkommer i samarbetsgruppens verksamhet.

9 §

Klientens ställning vid behandlingen av det egna ärendet

Samarbetsgruppen får inte utan rehabiliteringsklientens skriftliga samtycke ge ställningstaganden till myndigheter eller andra sammanslutningar och inrättningar.

Rehabiliteringsklienten har rätt att bli hörd i det egna ärendet och att delta i behandlingen av det i rehabiliteringssamarbetsgruppen. Gruppen kan med rehabiliteringsklientens skriftliga samtycke höra också personer som står denne nära.

Rehabiliteringsklienten skall ges en utredning om rehabiliteringsalternativen och övriga omständigheter som har samband med rehabiliteringen. Angående rehabiliteringsklientens rätt att kontrollera uppgifter om sig själv i personregister gäller vad som bestäms i 26–28 § personuppgiftslagen.

Rehabiliteringsklientens individuella behov skall beaktas i mån av möjlighet när ärendet behandlas.

10 §

Erhållande, utlämnande och förvaring av uppgifter

Den som i samband med ett ärende som avses i 8 eller 9 § får uppgifter om en rehabiliteringsklient är skyldig att hemlighålla dem i enlighet med lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Samarbetsgruppen och en sådan kontaktperson som avses i 8 § 3 mom. har rätt att i enlighet med rehabiliteringsklientens sam-

tycke få sekretessbelagda uppgifter om denne.

Utöver vad som bestäms i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet får sekretessbelagda uppgifter om en rehabiliteringsklient lämnas till utomstående bara med rehabiliteringsklientens skriftliga samtycke.

Handlingar som gäller en enskild rehabiliteringsklient omhänderhas efter det att behandlingen av ärendet har slutförts av hälsovårdscentralen i den berörda kommunen som ett fristående arkiv. Hälsovårdscentralen svarar för utlämnande av uppgifter om rehabiliteringsklienten ur de arkiverade handlingarna samt för annan behandling av uppgifterna i enlighet med denna lag. Handlingarna förvaras i tio år efter det att behandlingen av ärendet slutförts.

3 kap.

Regionalt samarbete

11 §

Rehabiliteringssamarbetskommissioner

Länsstyrelsen tillsätter för varje sjukvårdsdistrikt en rehabiliteringssamarbetskommission för fyra år i sänder. En kommission kan också vara gemensam för flera sjukvårdsdistrikt.

Länsstyrelsen skall samordna de inom länet verksamma kommissionernas arbete.

12 §

Samarbetskommissionens sammansättning

I en rehabiliteringssamarbetskommission ingår sakkunniga som utses av de centrala social- och hälsovårdsmyndigheterna, sammanslutningarna och inrättningarna inom rehabiliteringssektorn samt undervisnings- och arbetsförvaltningen och Folkpensionsanstalten.

Samarbetskommissionen skall vid behov till sina möten kalla också representanter för andra myndigheter, olycksfalls-, trafik- och arbetspensionsförsäkringssystemen, andra sammanslutningar och inrättningar samt arbetsgivarna och arbetstagarerna. Dessutom kan

den också höra andra sakkunniga.

13 §

Samarbetskommissionens uppgift

En rehabiliteringssamarbetskommission skall planera, främja och följa det samarbete enligt denna lag som myndigheter, samt andra sammanslutningar och inrättningar bedriver, samt behandla principiellt viktiga frågor som gäller klientsamarbetet.

Kommissionen skall dessutom främja de lokala samarbetsgruppernas verksamhet och ordna behövlig handledning och utbildning.

4 kap.

Samarbete på riksplenet

14 §

Delegationen för rehabiliteringsärenden

I anslutning till social- och hälsovårdsministeriet arbetar en av statsrådet för fyra år i sänder tillsatt delegation för rehabiliteringsärenden, som har till uppgift att styra, utveckla och samordna samarbetet mellan myndigheter, sammanslutningar och inrättningar samt verksamheten i de regionala rehabiliteringssamarbetskommissionerna.

Närmare bestämmelser om delegationen för rehabiliteringsärenden utfärdas genom förordning av statsrådet.

5 kap.

Särskilda bestämmelser

15 §

Arbetsordning

En samarbetsgrupp som avses i 5 § och en

kommission som avses i 11 § skall godkänna en arbetsordning med bestämmelser om sammankallande av möten, arbetsätt och beslutsförfarande samt annat som behövs för att uppgifterna skall kunna skötas på behörigt sätt.

16 §

Brott mot sekretessplikten

Till straff för brott mot sekretessplikten enligt 10 § 1 mom. döms enligt 38 kap. 1 eller 2 § strafflagen, om inte gärningen är straffbar enligt 40 kap. 5 § strafflagen eller om inte strängare straff för den föreskrivs någon annanstans i lag.

17 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 200 .

Genom denna lag upphävs lagen den 27 mars 1991 om rehabiliteringssamarbete (604/1991), jämte ändringar, och förordningen den 31 maj 1991 om delegationen för rehabiliteringsärenden (878/1991) som givits med stöd av den.

De rehabiliteringssamarbetsgrupper och rehabiliteringssamarbetskommissioner och den delegation för rehabiliteringsärenden som har tillsatts innan denna lag har trätt i kraft fortsätter som organ som avses i denna lag. De förändringar som denna lag förutsätter skall dock för deras vidkommande genomföras inom ett år från ikraftträdandet.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.**Lag****om ändring av 23 § folkhälsolagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i folkhälsolagen av den 28 januari 1972 (66/1972) 23 §, sådan den lyder i lag 605/1991, som följer:

23 §

Om en patient på en hälsovårdscentral behöver rehabilitering som inte enligt vad som bestäms ankommer på hälsovårdscentralen eller som det inte är ändamålsenligt att ordna som folkhälsoarbete, skall hälsovårdscentralen se till att patienten ges information om övriga rehabiliteringsmöjligheter och efter behov hänvisas, i samarbete med de instanser som ordnar rehabilitering, till sjukvårdsdistriktet, till socialvårds-, arbetskrafts- eller undervisningsmyndigheterna, till Folkpen-

sionsanstalten eller till någon annan som tillhandahåller tjänster.

Utöver vad som i 1 mom. föreskrivs om samarbete skall lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen (/) iakttas vid ordnandet av medicinsk rehabilitering.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.**Lag****om ändring av 10 a § lagen om specialiserad sjukvård**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 1 december 1989 om specialiserad sjukvård (1062/1989) 10 a §, sådan den lyder i lag 606/1991, som följer:

10 a §

Om en patient inom den specialiserade sjukvården behöver rehabilitering som inte enligt vad som bestäms ankommer på sjukvårdsdistriktet eller som det inte är ändamålsenligt att ordna som specialiserad sjukvård, skall sjukvårdsdistriktet se till att patienten ges information om övriga rehabiliteringsmöjligheter och efter behov hänvisas, i samarbete med de instanser som ordnar rehabilitering, till hälsovårdscentralen, till socialvårds-, arbetskrafts- eller undervisningsmy-

digheterna, till Folkpensionsanstalten eller till någon annan som tillhandahåller tjänster.

Utöver vad som i 1 mom. föreskrivs om samarbete skall lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen (/) iakttas vid ordnandet av medicinsk rehabilitering.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

4.

Lag**om ändring av 17 § socialvårdslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i socialvårdslagen av den 17 september 1982 (710/1982) 17 § 3 mom., sådant det lyder i lag 607/1991, som följer:

17 §

Om en klient inom socialvården behöver rehabilitering som inte enligt vad som bestäms ankommer på socialvården eller som det inte är ändamålsenligt att ordna som socialservice, skall socialvården se till att klienten ges information om övriga rehabiliteringsmöjligheter och efter behov hänvisas, i samarbete med de instanser som ordnar rehabilitering, till hälso- och sjukvårds-, arbets-

krafts- eller undervisningsmyndigheterna, till Folkpensionsanstalten eller till någon annan som tillhandahåller tjänster. Dessutom skall lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen (/) iakttas.

Denna lag träder i kraft den 200 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

5.

Lag**om ändring av 10 och 17 § lagen om arbetskraftsservice**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 26 november 1993 om arbetskraftsservice (1005/1993) 10 § 2 mom. och 17 § 3 mom. som följer:

10 §

Yrkesinriktad rehabilitering

Vid ordnande av service för handikappade kunder skall dessutom lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen (/) iakttas.

enskild kund behöver ordnas i form av arbetskraftsservice, skall arbetskraftsmyndigheterna se till att kunden ges information om övriga rehabiliteringsmöjligheter och efter behov hänvisas, i samarbete med de instanser som ordnar rehabilitering, till social-, hälso- och sjukvårds- eller undervisningsmyndigheterna, till Folkpensionsanstalten eller till någon annan som tillhandahåller tjänster.

17 §

Samarbete mellan myndigheterna och hänvisning till annan service

Är det inte möjligt att de tjänster som en

Denna lag träder i kraft den 200 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

6.

Lag**om ändring av 7 § lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 27 mars 1991 om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten (610/1991) 7 § som följer:

7 §

Samarbete

Om en försäkrad behöver sådan rehabilitering som inte enligt vad som bestäms ankommer på Folkpensionsanstalten eller som inte på ett ändamålsenligt sätt kan ordnas av denna, skall Folkpensionsanstalten se till att den försäkrade ges information om övriga rehabiliteringsmöjligheter och efter behov

hänvisas, i samarbete med de instanser som tillhandahåller tjänster, till lämplig rehabilitering eller någon annan service.

Dessutom skall lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen (/) iakttas.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

7.

Lag**om ändring av 4 § lagen om pension för arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/1961) 4 § 5 mom., sådant det lyder i lag 1482/1995, som följer:

4 §

Innan pensionsanstalten fattar beslut om en invalidpension skall den se till att arbetstagarens möjligheter till rehabilitering har klarlagts. Avslås en pensionsansökan, skall pensionsanstalten se till att sökanden ges information om rehabiliteringsmöjligheterna och efter behov hänvisas, i samarbete med de instanser som tillhandahåller tjänster, till lämp-

lig rehabilitering eller någon annan service. Pensionsanstalten skall vidare iakttå lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen (/).

Denna lag träder i kraft den 200 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

8.**Lag****om ändring av 18 b § lagen om statens pensioner**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 20 maj 1966 om statens pensioner (280/1966) 18 b § 1 och 3 mom., sådana de lyder i lag 618/1991, som följer:

18 b §

För förhindrande av arbetsförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan kan en förmånstagare såsom yrkesinriktad rehabilitering tillhandahållas rådgivning, rehabiliteringsundersökningar, utbildning som leder till arbete eller ett yrke, arbetsträning och näringsunderstöd samt medicinsk rehabilitering som stöder sådan yrkesinriktad rehabilitering som avses ovan. Dessutom skall lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen (/) iakttas.

validpension skall det vid behov se till att sökandens möjligheter till rehabilitering har klarlagts. Avslås en pensionsansökan, skall Statskontoret se till att sökanden ges information om rehabiliteringsmöjligheterna och efter behov hänvisas, i samarbete med de instanser som tillhandahåller tjänster, till lämplig rehabilitering eller någon annan service.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

Innan Statskontoret fattar beslut om en in-

9.**Lag****om ändring av 36 § folkpensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/1956) 36 § 2 och 3 mom., sådana de lyder i lag 619/1991, som följer:

36 §

Innan pensionsanstalten fattar beslut om invaliditetspension skall den vid behov se till att den försäkrades möjligheter till rehabilitering har klarlagts. Avslås pensionsansökan, skall pensionsanstalten se till att den försäkrade ges information om rehabiliteringsmöjligheterna och efter behov hänvisas, i samarbete med de instanser som tillhandahåller

tjänster, till lämplig rehabilitering eller någon annan service.

Dessutom skall lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen (/) iakttas.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

10.**Lag****om ändring av 11 § lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 27 mars 1991 om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) 11 § 3 och 4 mom. som följer:

11 §

Väckande av rehabiliteringsärende

handahåller tjänster, till lämplig rehabilitering eller någon annan service.

Försäkringsanstalten skall dessutom iaktta lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen (/).

Har rehabilitering enligt denna lag inte beviljats, skall försäkringsanstalten se till att arbetstagaren ges information om övriga rehabiliteringsmöjligheter och efter behov hänvisas, i samarbete med de instanser som till-

Denna lag träder i kraft den 200 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

11.**Lag****om ändring av 11 § lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 27 mars 1991 om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen (626/1991) 11 § 3 och 4 mom. som följer:

11 §

Anhängiggörande av rehabiliteringsärende

handahåller tjänster, till lämplig rehabilitering eller någon annan service.

Försäkringsanstalten skall dessutom iaktta lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen (/).

Har rehabilitering enligt denna lag inte beviljats, skall försäkringsanstalten se till att den skadade ges information om övriga rehabiliteringsmöjligheter och efter behov hänvisas, i samarbete med de instanser som till-

Denna lag träder i kraft den 200 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

12.**Lag****om ändring av lagen om grundläggande utbildning**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen den 21 augusti 1998 om grundläggande utbildning (628/1998) en ny 34 a §
som följer:

34 a §

iakttas.

Rehabiliteringssamarbete

Denna lag träder i kraft den 200 .

I rehabiliteringssamarbetet skall lagen om
klientsamarbete inom rehabiliteringen (/)

Åtgärder som verkställigheten av lagen
förutsätter får vidtas innan lagen träder i
kraft.

13.**Lag****om ändring av gymnasielagen**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till gymnasielagen av den 21 augusti 1998 (629/1998) en ny 29 a § som följer:

29 a §

iaktas.

Rehabiliteringssamarbete

Denna lag träder i kraft den 200 .

I rehabiliteringssamarbetet skall lagen om
klientsamarbete inom rehabiliteringen (/)

Åtgärder som verkställigheten av lagen
förutsätter får vidtas innan lagen träder i
kraft.

14.**Lag****om ändring av lagen om yrkesutbildning**

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till lagen den 21 augusti 1998 om yrkesutbildning (630/1998) en ny 39 a § som följer:

39 a §

iaktas.

Rehabiliteringssamarbete

Denna lag träder i kraft den 200 .
Åtgärder som verkställigheten av lagen
förutsätter får vidtas innan lagen träder i
kraft.

I rehabiliteringssamarbetet skall lagen om
klientsamarbete inom rehabiliteringen (/)

Helsingfors den 27 september 2002

Republikens President**TARJA HALONEN**

Omsorgsminister *Eva Biaudet*

2.

Lag**om ändring av 23 § folkhälsolagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i folkhälsolagen av den 28 januari 1972 (66/1972) 23 §, sådan den lyder i lag 605/1991, som följer:

Gällande lydelse

23 §

Om en patient på en hälsovårdscentral behöver rehabilitering som inte enligt vad som stadgas ankommer på hälsovårdscentralen eller som det inte är ändamålsenligt att ordna som folkhälsoarbete, skall centralen vid behov hänvisa patienten till sjukvårdsdistriktet, till social-, arbetskrafts- eller undervisningsmyndigheterna, till folkpensionsanstalten eller till någon annan *organisation* som tillhandahåller rehabiliteringstjänster.

Utöver vad 1 mom. stadgar om samarbete skall vid ordnandet av medicinsk rehabilitering iakttas lagen om rehabiliteringssamarbete (604/91).

Föreslagen lydelse

23 §

Om en patient på en hälsovårdscentral behöver rehabilitering som inte enligt vad som *bestäms* ankommer på hälsovårdscentralen eller som det inte är ändamålsenligt att ordna som folkhälsoarbete, skall *hälsovårdscentralen se till att patienten ges information om övriga rehabiliteringsmöjligheter och efter behov hänvisas, i samarbete med de instanser som ordnar rehabilitering*, till sjukvårdsdistriktet, till socialvårds-, arbetskrafts- eller undervisningsmyndigheterna, till Folkpensionsanstalten eller till någon annan som tillhandahåller *tjänster*.

Utöver vad som i 1 mom. *föreskrivs om samarbete skall lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen (/) iakttas vid ordnandet av medicinsk rehabilitering.*

Denna lag träder i kraft den 200 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av 10 a § lagen om specialiserad sjukvård**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 1 december 1989 om specialiserad sjukvård (1062/1989) 10 a §, sådan den lyder i lag 606/1991, som följer:

Gällande lydelse

10 a §

Behöver en patient inom den specialiserade sjukvården rehabilitering som inte enligt vad som stadgas ankommer på sjukvårdsdistriktet eller som det inte är ändamålsenligt att ordna som specialiserad sjukvård, skall distriktet efter behov hänvisa patienten till hälsovårdscentralen, till socialvårds-, arbetskrafts- eller undervisningsmyndigheterna, till folkpensionsanstalten eller till någon annan *organisation* som tillhandahåller rehabiliteringstjänster.

Utöver vad 1 mom. stadgar om samarbete skall vid ordnandet av medicinsk rehabilitering iakttas lagen om rehabiliteringssamarbete (604/91).

Föreslagen lydelse

10 a §

Om en patient inom den specialiserade sjukvården *behöver* rehabilitering som inte enligt vad som *bestäms* ankommer på sjukvårdsdistriktet eller som det inte är ändamålsenligt att ordna som specialiserad sjukvård, skall *sjukvårdsdistriktet se till att patienten ges information om övriga rehabiliteringsmöjligheter och efter behov hänvisas, i samarbete med de instanser som ordnar rehabilitering, till hälsovårdscentralen, till socialvårds-, arbetskrafts- eller undervisningsmyndigheterna, till Folkpensionsanstalten eller till någon annan som tillhandahåller tjänster.*

Utöver vad *som* i 1 mom. *föreskrivs om samarbete skall lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen (/) iakttas vid ordnandet av medicinsk rehabilitering.*

Denna lag träder i kraft den 200 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

4.

Lag**om ändring av 17 § socialvårdslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i socialvårdslagen av den 17 september 1982 (710/1982) 17 § 3 mom., sådant det lyder i lag 607/1991, som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

17 §

Om en klient inom socialvården behöver rehabilitering som inte enligt vad som stadgas ankommer på socialvården eller som det inte är ändamålsenligt att ordna som socialservice, skall socialvården efter behov hänvisa klienten till hälso- och sjukvården, till arbetskrafts- eller undervisningsmyndigheterna, till folkpensionsanstalten eller till någon annan *organisation* som tillhandahåller rehabiliteringstjänster. Dessutom skall iakttas vad som stadgas i lagen om rehabiliteringssamarbete (604/91).

Om en klient inom socialvården behöver rehabilitering som inte enligt vad som bestäms ankommer på socialvården eller som det inte är ändamålsenligt att ordna som socialservice, skall socialvården *se till att klienten ges information om övriga rehabiliteringsmöjligheter och efter behov hänvisas, i samarbete med de instanser* som ordnar rehabilitering, till hälso- och sjukvårds-, arbetskrafts- eller undervisningsmyndigheterna, till Folkpensionsanstalten eller till någon annan som tillhandahåller tjänster. Dessutom skall *lagen om klient-samarbete inom rehabiliteringen (/) iakt-*tas.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

5.

Lag**om ändring av 10 och 17 § lagen om arbetskraftsservice**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 26 november 1993 om arbetskraftsservice (1005/1993) 10 § 2 mom. och
17 § 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

10 §

Yrkesinriktad rehabilitering

Vid ordnande av service för handikappade kunder skall dessutom lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen (604/91) iaktas.

Vid ordnande av service för handikappade kunder skall dessutom *lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen (/)* iaktas.

17 §

Samarbete mellan myndigheterna och hänvisning till annan service

-----
Är det inte möjligt att de tjänster som en enskild kund behöver ordnas i form av arbetskraftsservice, skall kunden vid behov hänvisas till social- och hälsovårdsmyndigheterna eller till folkpensionsanstalten eller till någon annan *organisation* som tillhandahåller rehabiliteringstjänster.

Är det inte möjligt att de tjänster som en enskild kund behöver ordnas i form av arbetskraftsservice, skall *arbetskraftsmyndigheterna se till att kunden ges information om övriga rehabiliteringsmöjligheter och efter behov hänvisas, i samarbete med de instanser som ordnar rehabilitering, till social-, hälso- och sjukvårds- eller undervisningsmyndigheterna, till Folkpensionsanstalten eller till någon annan som tillhandahåller tjänster.*

Denna lag träder i kraft den 200 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

6.

Lag**om ändring av 7 § lagen om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 27 mars 1991 om rehabilitering som ordnas av folkpensionsanstalten
(610/1991) 7 § som följer:

Gällande lydelse

7 §

Samarbet

Om en försäkrad behöver sådan rehabilitering som inte enligt vad som stadgas ankommer på folkpensionsanstalten eller som inte på ett ändamålsenligt sätt kan ordnas av denna, skall folkpensionsanstalten vid behov hänvisa den försäkrade till rehabilitering eller någon annan service.

Dessutom skall lagen om rehabiliterings-samarbete (604/91) iakttas.

Föreslagen lydelse

7 §

Samarbete

Om en försäkrad behöver sådan rehabilitering som inte enligt vad som bestäms ankommer på Folkpensionsanstalten eller som inte på ett ändamålsenligt sätt kan ordnas av denna, skall Folkpensionsanstalten *se till att den försäkrade ges information om övriga rehabiliteringsmöjligheter och efter behov hänvisas, i samarbete med de instanser som tillhandahåller tjänster, till lämplig rehabilitering eller någon annan service.*

Dessutom skall *lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen (/)* iakttas.

_____

Denna lag träder i kraft den 200 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

_____

7.

Lag**om ändring av 4 § lagen om pension för arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/1961) 4 § 5 mom., sådant
det lyder i lag 1482/1995, som följer:

Gällande lydelse

Innan pensionsanstalten fattar beslut om en invalidpension, skall den se till att arbetstagarens möjligheter till rehabilitering har klarlagts. Avslås en pensionsansökan, skall pensionsanstalten hänvisa arbetstagaren till rehabilitering eller andra tjänster som motsvarar hans rehabiliteringsbehov. Pensionsanstalten skall vidare iaktta lagen om rehabiliteringssamarbete (604/91).

Föreslagen lydelse

4 §

Innan pensionsanstalten fattar beslut om en invalidpension skall den se till att arbetstagarens möjligheter till rehabilitering har klarlagts. Avslås en pensionsansökan, skall *pensionsanstalten se till att sökanden ges information om rehabiliteringsmöjligheterna och efter behov hänvisas, i samarbete med de instanser som tillhandahåller tjänster, till lämplig rehabilitering eller någon annan service.* Pensionsanstalten skall vidare iaktta *lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen (/).*

Denna lag träder i kraft den 200 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

8.

Lag**om ändring av 18 b § lagen om statens pensioner**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 20 maj 1966 om statens pensioner (280/1966) 18 b § 1 och 3 mom., sådana de lyder i lag 618/1991, som följer:

Gällande lydelse

18 b §

För förhindra arbetsförmåga eller för att förbättra arbets- och förvärvsförmågan kan en förmånstagare såsom yrkesinriktad rehabilitering tillhandahållas rådgivning, rehabiliteringsundersökningar, utbildning som leder till arbete eller ett yrke, arbetsträning och näringsunderstöd samt medicinsk rehabilitering som stöder sådan yrkesinriktad rehabilitering som avses ovan. Dessutom skall lagen om rehabiliteringssamarbete (604/91) iakttas.

Innan statskontoret fattar beslut om en invalidpension skall det vid behov se till att sökandens möjligheter till rehabilitering har klarlagts. Avslås en pensionsansökan, skall sökanden, om det behövs, hänvisas till rehabilitering eller till andra serviceformer som motsvarar hans rehabiliteringsbehov.

Föreslagen lydelse

18 b §

För förhindrande av arbetsförmåga eller förbättrande av arbets- och förvärvsförmågan kan en förmånstagare såsom yrkesinriktad rehabilitering tillhandahållas rådgivning, rehabiliteringsundersökningar, utbildning som leder till arbete eller ett yrke, arbetsträning och näringsunderstöd samt medicinsk rehabilitering som stöder sådan yrkesinriktad rehabilitering som avses ovan. Dessutom skall *lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen* (/) iakttas.

Innan Statskontoret fattar beslut om en invalidpension skall det vid behov se till att sökandens möjligheter till rehabilitering har klarlagts. Avslås en pensionsansökan, skall *Statskontoret se till att sökanden ges information om rehabiliteringsmöjligheterna och efter behov hänvisas, i samarbete med de instanser som tillhandahåller tjänster, till lämplig rehabilitering eller någon annan service.*

Denna lag träder i kraft den 200 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

9.

Lag**om ändring av 36 § folkpensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/1956) 36 § 2 och 3 mom., sådana de lyder i lag 619/1991, som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

36 §

Innan pensionsanstalten fattar beslut om invaliditetspension skall den vid behov se till att den försäkrades möjligheter till rehabilitering har klarlagts. Avslås pensionsansökan, skall pensionsanstalten, om det behövs, hänvisa den försäkrade till rehabilitering eller andra tjänster som motsvarar hans rehabiliteringsbehov.

Dessutom skall lagen om rehabiliterings-samarbete (604/91) iakttas.

Innan pensionsanstalten fattar beslut om invaliditetspension skall den vid behov se till att den försäkrades möjligheter till rehabilitering har klarlagts. Avslås pensionsansökan, skall pensionsanstalten *se till att den försäkrade ges information om rehabiliteringsmöjligheterna och efter behov hänvisas, i samarbete med de instanser som tillhandahåller tjänster, till lämplig rehabilitering eller någon annan service.*

Dessutom skall *lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen (/)* iakttas.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

10.**Lag****om ändring av 11 § lagen om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 27 mars 1991 om rehabilitering som ersätts enligt lagen om olycksfallsförsäkring (625/1991) 11 § 3 och 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §

Väckande av rehabiliteringsärende

Har rehabilitering enligt denna lag inte beviljats, skall försäkringsanstalten vid behov hänvisa arbetstagaren till rehabilitering som motsvarar hans behov eller till service av annat slag.

Försäkringsanstalten skall dessutom iaktta lagen om rehabiliteringssamarbete (604/91).

Har rehabilitering enligt denna lag inte beviljats, skall försäkringsanstalten *se till att arbetstagaren ges information om övriga rehabiliteringsmöjligheter och efter behov hänvisas, i samarbete med de instanser som tillhandahåller tjänster, till lämplig rehabilitering eller någon annan service.*

Försäkringsanstalten skall dessutom iaktta *lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen (/).*

Denna lag träder i kraft den 200 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

11.**Lag****om ändring av 11 § lagen om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen den 27 mars 1991 om rehabilitering som ersätts enligt trafikförsäkringslagen
(626/1991) 11 § 3 och 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

11 §

Anhängiggörande av rehabiliteringsärende

Har rehabilitering enligt denna lag inte beviljats skall försäkringsanstalten vid behov hänvisa den skadade till rehabilitering som motsvarar hans behov eller till service av annat slag.

Försäkringsanstalten skall dessutom iakttä vad som stadgas i lagen om rehabiliteringssamarbete (604/91).

Har rehabilitering enligt denna lag inte beviljats, skall försäkringsanstalten *se till att den skadade ges information om övriga rehabiliteringsmöjligheter och efter behov hänvisas, i samarbete med de instanser som tillhandahåller tjänster, till lämplig rehabilitering eller någon annan service.*

Försäkringsanstalten skall dessutom iakttä *lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen (/).*

Denna lag träder i kraft den 200 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.